

PELJAR ZA MALE BRODOVE

Prvi dio: Piranski zaljev – Virsko more

Drugi dio: Sedmovaće – Rt Oštra

Hrvatski hidrografski institut

Nakon što je *Hrvatski hidrografski institut* iz Splita objavio u 2002. godini prvo izdanje publikacije *Peljar za male brodove, prvi dio: Piranski zaljev – Virsko more*, u 2003. je godini objavio nastavak, prvo izdanje publikacije *Peljar za male brodove, drugi dio: Sedmovaće – Rt Oštra*, ISBN 953-6165-27-9, UDK 656.61(497.6)(036), 797.1(497.5)(036) i 527(262.3)(036). Publikacije, kojih je glavni urednik dr. sc. Zvonko Gržetić, zamjenici glavnog urednika (urednici nautičkih podataka) kap. Božidar Franković za I. dio i kap. Ivica Barišić za II. dio, urednica kartografskih podataka mr. sc. Tea Duplančić Leder, a urednik meteoroloških i oceanografskih podataka mr. sc. Nenad Leder, sadrže 269 i 310 stranica u boji formata A4, meko su ukoričene, a otisnute su u nakladi od 2000 primjeraka.

“Hrvatska obala Jadranskog mora s više od tisuću otoka i vrlo razvedenim obalama, čistim morem i povoljnim klimatskim uvjetima pravi je raj za nautičare. Kako je rastao njihov interes za ovu obalu tako se i razvijala potrebna infrastruktura: izgrađene su suvremene marine i lučice za boravak, opskrbu i servisiranje malih brodova i jahti. Za vrijeme plovidbe nautičarima su neprekidno dostupne sve informacije o vremenu, kulturnim i sportskim zbivanjima na području u kojem borave ili koje žele posjetiti.

Peljar za male brodove prvo je izdanje Hrvatskog hidrografskog instituta i koristi se uz navigacijske karte i ostale službene publikacije koje Hrvatski hidrografski institut izdaje i održava u ažurnom stanju. Sadrži potrebne i ažurne informacije važne za sigurnost plovidbe, boravak u lučici ili marini, opskrbu i servisiranje. Isto tako ukratko su opisane i kulturno-povijesne znamenitosti, nacionalni parkovi, parkovi prirode i druge prirodne ljepote ne samo uz obalu nego i u bližoj unutrašnjosti zemlje.” (iz Predgovora, Z. Gržetić)

“Peljar se kao osnovno navigacijsko pomagalo mora koristiti istovremeno s pomorskim kartama, Popisom svjetala i drugim navigacijskim publikacijama izdanja Hrvatskog hidrografskog instituta (HHI). Pomorac odnosno navigator služi se, uz pomorsku kartu, Peljarom u pripremi i za vrijeme plovidbe, a korištenjem podataka iz Peljara izabire najpovoljniju rutu do određenog područja ili luke zavisno o plovnim svojstvima broda.

U Peljaru su navedeni opći podaci o Jadranskom moru, dane su detaljne upute i smjernice za izbor rute, osnovne upute za sigurnu plovidbu, podaci o objektima za orijentaciju, vremenskim prilikama, morskim strujama i razini mora, te upute za plovidbu kanalima, uskim prolazima, tjesnacima i područjima opasnim za plovidbu. Za pojedina područja, osim detaljnog opisa luka, uvala i sidrišta, navedeni su i podaci o zakloništim. Peljar daje pomorcima podatke za prilaženje, uplovljavanje, boravak i isplavljenje, podatke o uslugama, važne obavijesti i pomorsko-pravne propise za luke i morska područja te upozorenja o opasnostima za plovidbu (grebeni, pličine, hridi, podrtine i sl.), koje su iako prikazane na pomorskim kartama, navedene ili opisane i u tekstu Peljara. Svjetionici, obalna i lučka svjetla opisani su samo kao objekti za orijentaciju. Peljar je izrađen prema preporukama Međunarodne hidrografske organizacije.” (iz Uvodnih objašnjenja)

Sadržaj *Peljara za male brodove* koji je istovjetan za prvi i drugi dio je sljedeći:

- Predgovor
- Sadržaj

POGLAVLJE A

- Uvodna objašnjenja
- Rječnik
- Grafički prikaz pomorskih karata
- Znaci i kratice

POGLAVLJE B-I

- Geografsko-hidrografske podaci
- Oceanografski podaci
- Meteorološki podaci
- Magnetska deklinacija (varijacija)

POGLAVLJE B-II

- Opći podaci
- Važnije obavijesti i propisi
- Svjetski sustav pogibelji i sigurnosti
- Traganje i spašavanje na moru
- Oznake na plovnim putovima (IALA)

Peljar za male brodove, prvi dio: Piranski zaljev – Virsko more sadrži detaljan opis obala, kanala, zaljeva, luka, lučica, marina, uvala, sidrišta i dr. na zapadnoj obali Istre, u Kvarneru i Velim vratima, u Riječkom zaljevu, Kvarneriću i prilaznim kanalima, u Tihom, Vinodolskom i Velebitskom kanalu, te u Novigradskom i Virskom moru.

Peljar za male brodove, drugi dio: Sedmovraće – Rt Oštra sadrži isto tako detaljan opis svih objekata u Zadarskom i Šibenskom arhipelagu, na obali od rta Ploča do luke Zastrog, u Splitskom, Bračkom i Hvarskom kanalu, u Paklenom, Neretvanskom, Korčulanskom, Pelješkom i Lastovskom kanalu, u Mljetskom i Koločepskom kanalu te na Dubrovačkom primorju.

Prvi i drugi dio *Peljara za male brodove* sadrži:

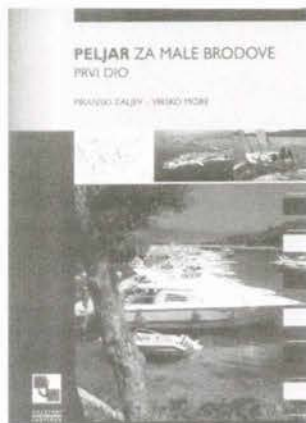
POGLAVLJE D

- Dodatni dio
- Abecedni popis naziva prilagođeno morskim predjelima, koji su prikazani i obrađeni.

Poglavlje A uz uvodna objašnjenja sadrži rječnik hrvatskih izraza upotrijebljenih na pomorskim kartama i u *Peljaru* na talijanskom, engleskom i njemačkom jeziku, grafičke prikaze obalnih karata i planova te pregled znakova i krtica.

Poglavlje B podijeljeno je u dva potpoglavlja. Prvo daje geografsko-hidrografske (opći podaci, podjela obale, priroda obale, otoci, rijeke i jezera, dubine, morsko dno), oceanografske (morske mijene i razina mora, površinska temperatura mora, površinska slanost mora, površinska gustoća mora, pojava leda, površinske struje u Jadranu, površinski valovi uzrokovani vjetrom) i meteorološke podatke (klasifikacija klime, karakteristike meteoroloških parametara, temperatura zraka, naoblaka, relativna vlažnost zraka i oborine, magla, tlak zraka, ciklone i anticiklone, fronte, vjetar) te magnetsku deklinaciju (varijaciju) za cijelo Jadransko more.

U drugom su potpoglavlju opći podaci, važniji pomorski propisi i obavijesti: definicije, pomorsko-upravni organi, unutrašnje morske vode, teritorijalno more, gospodarski pojas, luke, naredbe o plovidbi pojedinim prolazima, tjesnacima i rijekama, te područjima zabrane plovidbe, podvodne aktivnosti u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, nacionalni parkovi, dolazak i boravak stranih jahti i brodica, Svjetski pomorski sustav pogibelji i sigurnosti, digitalno selektivno pozivanje (DSC), broj koji jednoznačno određuje brod-uređaj (MMSI), rad u luci, obalne radijske postaje, služba bdjenja, međunarodna radijslužba izravnog, automatskog prijama navigacijskih i meteoroloških obavijesti i hitnih poruka za brodove (NAVTEX), traganje i spašavanje na moru, ucrtavanje pozi-

cija dobivenih GPS-om na pomorske karte, zaštita podmorskih kabela i cjevovoda, oznake na plovnim putovima (IALA), pomorske oznake (lateralne, kardinalne, oznake usamljene opasnosti, oznake sigurnih voda, posebne oznake, označavanje mostova, oznaka zabranjenog sidrišta), održavanje plovnih putova, Međunarodni sustav optičkih signala o nadolazećem nevremenu.

Poglavlje C glavni je dio Peljara s detaljnim opisom obala, kanala, zaljeva, luka, lučica, marina, uvala i sidrišta. Podijeljeno je na više potpoglavlja. Svako potpoglavlje obuhvaća jednu cjelinu s grafičkim prikazom područja koje se obrađuje. Obala je opisana od sjevera prema jugu. Za sve morske predjele dan je popis pomorskih karata mjerila 1:100 000 (grupa 100-) i planova na kojima su oni prikazani, zatim kratki tekstualni položajni opis, podaci o orijentaciji, vremenskim prilikama, morskim strujama, magli, razini mora, sidrištima, zakloništima, vezovima, prometnim vezama i sl. Osim svih tih podataka za svaku su luku, lučicu, marinu, uvalu, prolaz i sidrište dane i koordinate. Posebno su istaknuta sva upozorenja. Sve je dodatno vizualizirano u prvom dijelu sa 117 planova krupnih mjerila i 158 atraktivnih fotografija te u drugom dijelu sa 165 planova krupnih mjerila i 103 atraktivne fotografije.

Poglavlje D sadrži korisne informacije za strane i domaće nautičare: vremensku zonu, telefonski predbroj za Hrvatsku, važnije telefonske brojeve, podatke o valuti i načinu plaćanja, carini i povratu poreza, putnim dokumentima. Nabrojena su također veleposlanstva u Republici Hrvatskoj i dane njihove adrese, brojevi telefona i telefaksa. Objašnjeno je uplovljavanje u teritorijalno more i unutrašnje vode Republike Hrvatske, dani su propisi za prijavu i naknade, istaknuto je obvezno posjedovanje dozvole (uvjerenja o osposobljenosti) za plovidbu morem, boravišna pristojba, prometni propisi i nabrojeno je sve što treba imati na brodu za sigurnu plovidbu. U nastavku je dan popis crpki za opskrbu plovila gorivom na morskim predjelima koji su prikazani i obrađeni, uz podatke o raspoloživim vrstama goriva i radnom vremenu crpki. Poglavlje D sadrži i abecedni popis naziva (toponima) s navedenim stranicama na kojima se naziv spominje.

“Za područja opisana u Peljaru upotrijebljeni su nazivi prema pomorskim kartama mjerila 1:100 000 (grupa 100-), izdanja HHI-a. Svi nazivi su u prvom padežu jednine (nominativ) da ne bi došlo do zabune s nazivima sličnih korijena i radi lakšeg korištenja Peljara uz pomorsku kartu, Popis svjetala i druge publikacije. Geografske širine i duljine su približne i uzete su s pomorskih karata mjerila 1:100 000 (grupa 100-). Kursovi, smjerovi i pokriveni smjerovi su pravi (ispravljani za ukupni popravak) u stupnjevima od 0° do 359° u smjeru kretanja kazaljke na satu. Dubine i visine su u metrima. Dubine se odnose na srednju razinu nižih niskih voda živih morskih mijena, a visina na srednju morską razinu. Smjer morskih struja označava se kao smjer strujanja morske vode. Vjetar se označava u odnosu na smjer iz kojega puše.

Peljar se održava u ažurnome stanju dvomjesečnim dopunama koje se objavljuju u mjesečnoj publikaciji Oglas za pomorce (OZP) i na web-stranici www.hhi.hr. Kada Peljar ima mnogo objavljenih ispravaka, objavljuje se posebna periodična publikacija Pregled ispravaka.” (iz Uvodnih objašnjenja)

Ove dvije bogato opremljene publikacije, koje zajedno obuhvaćaju i obrađuju cjelokupnu hrvatsku obalu Jadranskog mora, sadrže niz potrebnih i ažurnih informacija važnih za sigurnost plovidbe te boravak, opskrbu, servisiranje i druge aktivnosti u lučicama i marina. Međutim, Peljar za male brodove preporučuje se ne samo pomorcima i nautičarima, kojima je osnovno navigacijsko pomagalo, već i svim ljubiteljima hrvatske obale, jer će u njemu naći niz podataka, planova i fotografija koji će pridonijeti njezinu još potpunijem shvaćanju i poznavanju.

Stanislav Frangeš